

Pomponia.

Paa Dansk ved
N. P. MADSEN.

En Afdeling af mine mysiske Kampfeller rykkede frem, og da de saa mig ligge ved Foden af en Romer, styrtede de løs paa os for at dræbe ham. I dette farlige Øjeblik viste Pudens, hvor højt han stod over mig, idet han sørgede for min Sikkerhed med Fare for sin egen. Han trak mig til Side, for at jeg ikke skulde blive trampet ned af de kæmpende, saaret og ukampdygtig som jeg var. Og saa først beredte han sig til Forsvar overfor den store Overmagt. Denne højmodige Handling smeltede mit haarde Hjerter. Jeg forbød mine Soldater at dræbe ham, og han blev ført bort som Fange. Mine Saar var dødelige, men Gud har givet mig saa megen Naade, at jeg har faaet Lov til at leve saa længe, at jeg kunde gøre noget af det onde, jeg har forvoldt, godt igen. Pudens plejede mig som en Broder, og da jeg kom saa meget til Kræfter, at jeg haabede at kunne udholde Rejsen, drog vi ad Rom til. Og nu takker jeg Gud, at han har ladet mig se dig lykkelig, før jeg dør.

„Har du ogsaa forladt dine Fædres og dit Fædrelands Guder?“ raabte Plantius. „Sandelig, denne svarmeriske Overtro synes at skulle brede sig vidt.“

„Jeg tror paa den eneste sande Gud og den Frelser, han sendte, Jesus Kristus,“ svarede Emrys bestemt.

Plantius rynkede Panden.

„Hvorfor kommer det dog,“ sagde han, „at saa mange for Tiden forlader de gamle Veje? Jeg tænker, at der engang maa sættes en Stopper for disse nye Meninger, ellers er jeg bange for, de kan bringe Ulykke.“

„At anerkende Sandheden kan da aldrig bringe Ulykke med sig,“ svarede Emrys. „Søg kun at lære den at kende, Plantius søg at faa det Evangelium at høre, som blev mig til Frelse og Salighed, saa vil du antage det af hele dit Hjerter, det er jeg vis paa.“

„Nej, Emrys, det vilde aldrig ske,“ sagde Plantius venligt, dog ikke uden en vis Foragt. „Min Ven Erastus og jeg er for gamle og vor Kejser og vore Guder for hengivne til at ville antage en ny Filosofi.“

Dermed forlod han og Erastus Selskabet. De andre underholdt sig endnu om de Ting, der hørte Guds Rige til. Saa knælede de ned og takkede Gud for al den Naade, han havde bevist dem.

Men mest jublende strømmede Klaudias Taksigelse op mod Himlen.

XXV.

Pomponius Græcinus.

Efter at Emrys havde genset Klaudia og faaet hendes Tilgivelse for al den Lidelse, han havde forarsaget, havde han kun eet Ønske tilbage, for han gik hjem til den evige Sabbatshvile — at se hende forenet med Pudens.

Da han bestandig blev svagere, blev det besluttet, at Brylluppet skulde holdes snarest muligt. Dog ønskede Klaudia, at Festen blev fejret ganske stille, saa kun den nærmeste Vennekreds var til Stede.

Efter mange Bønner fra Junia og Pomponia gav Erastus endelig sin Tilladelse til, at Flavia og Linus' Bryllup blev holdt samtidig, og paa Klaudias indstændige Anmodning og med Henvisning til Fættens Tilstand blev det tillige besluttet, at den fælles Fest skulde fejres i Plantius' Hus.

Vielsen foregik i Atriet. Kun begge Familier var til Stede, da Mandatus lagde de to Pars Hænder sammen og velsignede deres Forening. Pudens' Foreldre var døde, inden han naaede Rom.

Efter Vielsen begav de to Brudepar sig til hver sit Hjem. Baade Pudens og Linus besad nemlig et Grundstykke i Rom, som de havde arvet.

Emrys blev en Tid i Plantius' Hus, hvor han blev plejet med den største Omhyggelighed af Pomponia. Men trods den bedste Lægehjælp gik det dog hurtigt mod Enden. Da han underligt ønskede at dø i sin Plejersøsters Hjem, blev han baaret derhen og ogsaa der plejet paa det kærligste.

Paa sin Døds seng laa denne før saa fanatiske Hedning og vidnede om den Frelser, der havde fyldt hans Hjerter med en usigelig Fred og Glæde. Og han udaandede med de Ord:

„Højlovede Jesus, jeg kommer.“

Selvfolgelig gav hans Venner ham en kristelig Begravelse, hvad der kun kunde ske hemmeligt og i Nattens Mørke. Rufus udsøgte et Sted i en af Katakomberne, hvor de kunde stede hans Legeme til Hvile. Indgangen var i en lille Lund af Cypresser uden for Murene. Nogle Kristne, der plejede at arbejde i disse underjordiske Gange, udhuggede et Gravsted og bar Liget derved under Ledsagelse af Pudens, Klaudia og deres kristne Venner.

De naaede Stedet uden at blive bemærket af nogen, der havde Lyst til at forulempe dem, og intet Spejderøje saa til, da den lille Procession traadte ned i den mørke Katakombe og skred hen ad de dunkle Gange. Havde noget Øre opfanget Lyden af de Sorgesalmer, som Ligfølget istemte, medens det bevægede sig gennem de hemmelighedsfulde Gange, saa vilde man ikke have troet, at Tønerne tilhørte denne Jord.

Efter at Begravelsen havde fundet Sted, istemte alle en Triumfsang, idet man ikke mere tænkte paa Støvet, der var stedet til Hvile, men havde sine Tanker op til det Paradis, hvor den genløste Aand nu frydede sig sammen med sin Frelser, fri for al Synd og Sorg og Lidelse.

Saa vendte enhver stille tilbage til sit Hjem. Ikke længe efter Emrys' Begravelse forefaldt endnu et Dødsfald, men det skete under helt andre Omstændigheder og gjorde et helt andet Indtryk paa dem, der var vidner dertil.

Som vi erfarede, da Pomponia var vendt tilbage til Rom, var hendes Fader Pomponius Græcinus en ivrig og fanatisk Afgudsdyrker og en svoren Fjende af Kristendommen. Da Klaudias og Flavia's Bryllup blev fejret, var han bortrejst, og da han efter sin Tilbagekomst erfarede, at et Dobbelbryllup var blevet fejret i al Stillehed i hans Svigersøns Hus, og at hverken han, Pomponias Familier Overhoved, eller nogen anden i deres romerske Slægt var blevet indbudt, saa blev han i høj Grad harmfuld.

I den højeste Vrede begav han sig til Plantius for at kræve ham og hans Hustru til Regnskab for en saa uheldig Fremgangsmaade. Han var hurtig paa det rene med, hvad der var den inderste Aarsag dertil, og hans Stemme dirrede af Harm, idet han sagde:

„Den britiske Prinsesse havde fuld Frihed til at handle efter sit Fædrelands Skikke. Men hun var ikke berettiget til at forlede den ædle Erastus, saa at han ved en saa festlig Lejlighed undlod de sædvanlige Ceremonier. Pomponia,“ fortsatte han, idet han saa paa Datteren med et Blik, der funkede af Vrede, „jeg har opdaget din Ugudelighed og dit Hykleri. Du er faldet fra dine Fædres Tro og har sammenrettet dig med den unge, britiske Pige, som var betroet til dig. Eders Kunster har i Forening med din Overtalelsesevne forført begge de unge Officerer og tillige Junia og hendes Datter, saa ogsaa de har forladt Guderne. Stille — afbryd mig ikke,“ fortsatte han, da Pomponia gjorde Tegnet til at ville tale — „du kan ikke mere nægte, at du er en Discipel af Nazareneren, saaledes som du tidligere engang nægtede det. Den Gang forsvarede Aulus Plantius dig. Mon han ogsaa vil forsvare dig nu? Mon han vil nægte, at du tog Del i de ugudelige, kristelige Ceremonier, som fandt Sted i dette Hus for nogle Uger siden? Ja, mon han med Sandhed kan erklære, at han selv og den ædle Senator Erastus er ganske fri for at være smittet af denne vanvittige Overtro?“

Plantius traadte hen til den heftige, gamle Patricier, saa ham fast ind i Ansigtet og svarede:

„Græcinus, gør mig ikke Uret med din Mistanke. Jeg er Guderne lige saa hengiven, som jeg altid har været, og min Ven Erastus ligesaa. Og om end vore Hustruer og andre Medlemmer af vore Familier har tilegnet sig nye Anskuelse og fundet Smag i at tilbede fremmede Guder, saa er det hverken sket paa Tilskyndelse eller med vor Villie. Paa den anden Side, naar vi daglig ser, at de er blevet elskværdigere, elskeligere, mere hengivne og mere mønsterværdige end før, hvor kan vi da tro, at de Anskuelse og Motiver, som har ledet dem, kan være slette? Og hvor kan vi saa behandle dem raat eller blot forbyde dem at nære saadanne Anskuelse?“

Pomponius Græcinus skar Tænder af Raseri, da han hørte disse frisindede Anskuelse, som Romerne vel i Almindelighed nærrede overfor de hedenske Religioner og gudstjenstlige Former, de mødte hos de besjærede Folk, men ikke overfor Kristendommen. Den gamle Senator hørte kun sin Svigersøn til Ende, fordi Ordene en Tid gjorde ham stum af Raseri. Da han igen kunde faa Mælet, udbrød han i den højeste Heftighed henvendt til Pomponia, der med Fryd havde hørt paa sin Mands kække Forsvar:

„Du frafaldne! du Hyklerske, hør mig! Fra denne Stund siger jeg mig løs fra dig. Fra denne Stund har du hørt op med at være min Datter. Ligesaar siger jeg mig løs fra ham, der ved sin Eftergiveness overfor dig er ligesaa skyldig som du selv. Jeg vil ikke se eder mere, heller ikke nogen af dem, som Pomponia ved sin forrykte Kunster har lokket i Fordærvelse. Hvilke Forholdsregler jeg fremdeles vil gribe til for at gøre en Ende paa din skammelige Færd overfor Guderne, vil jeg ikke udtale mig om nu. Jeg vil blot sige dig alvorligt, at intet uden snarlig Anger og en oprigtig Tilbagevendt til din Pligt kan fri dig fra Følgerne af saadanne Forbrydelser.“

Han vendte sig for at gaa, men Pomponia kunde ikke lade ham forlade sit Hus i en saadan Vrede og for bestandig uden at gøre et Forsøg paa at stemme hans Sind mildere.

„Hør mig, min kære Fader,“ raabte hun, idet hun løb hen og vilde gribe hans Haand. „Forlad mig ikke i Vrede. Hvormed har jeg fornærmet dig? Hvormed har jeg forsmædet min Pligt overfor dig, min jordiske Fader? Hvorfor er du da saa bitter, fordi jeg ogsaa gerne vil gøre min Pligt overfor min himmelske Fader? Den Tro, som jeg har antaget, og som jeg aldrig vil fornægte, lærer mig at opfylde alle mine Pligter som Barn med større Iver end før og af højere Motiver. Tilgiv, kære Fader, at jeg ikke tydelig nok har vidnet for dig om min aandelige Stilling. Det har visse- lig ikke været af Hykleri men kun af Frygt for din Vrede.“

Pomponias kække Ord gjorde et meget forskelligt Indtryk paa Plantius og hendes Fader. Hendes Ægtefælle følte Beundring og Højagtelse for den Fasthed og paa samme Tid det ædle og kærlige Sind, hun lagde for Dagen, medens hendes Fader blev ægget i sit Had overfor den Tro, som hun saa afgjort bekendt sig til. Hendes Ord var derfor som Olie paa Ild. Han stødte hende fra sig med en saadan Voldsomhed, at hun vilde være styrtet til Jorden, hvis ikke Plantius havde grebet hende.

„Gaa,“ raabte den gamle med en Stemme, der skælvede af Vrede, „gaa, og lad dig aldrig mere

se for mine Øjne! Ved dit ugudelige Daarskab har du fornærmet Guderne og gjort din Fader barnløs. Forsøg aldrig mere at nærme dig mig. Jeg forstøder dig for bestandig fra mit Hjerter og fra mit Hus, og jeg forbander dig i de Guders Navn, som du har ovovet at haane.“

Han styrtede ud af Atriet med vaklende Skridt, thi Raseri og Ophidselsen havde næsten overvældet ham. Hans Tjenere hjalp ham op i Vognen, og hurtigt gik det hjemad. Da han naaede sit Hus og vilde stige ud, saa Marius, hans Frigivne, at hans Lemmer svigtede ham, og i næsten bevidstløs Tilstand blev han baaret ind i sit Soveværelse.

Marius sendte straks Bud til Pomponia for at underrette hende om sin Faders Sygdom, og straks ilede hun til ham ledsaget af sin Ægtefælle. Da de kom, var den gamle ganske bevidstløs, og trods alle Anstrengelser fra de tilkaldte Lægers Side gav han dog kun svage Livstegn fra sig. Efter nogle Timers Forløb aabnede han Øjnene. Hans Blik faldt paa Pomponia, som sad der med Øjnene fulde af Taarer, og et venligere Udtryk gled hen over hans Ansigt. Han trykkede hendes Haand, hvormed hun sad og holdt hans. Det var alt, hvad han kunde gøre. Men Pomponia tog det som et Tegn paa, at han havde tilgivet hende og taget Forbandelsen tilbage. Snart lukkede han atter Øjnene, hans Aandedræt blev svagere. Lidt efter slap han hendes Haand og drog sit sidste Suk.

Pomponius Græcinus' Ligbegængelse blev fejret med al den Pragt og med alle de hedenske Ceremonier, som sømmede sig en saa fornem Mand.

Foran Indgangsportalen blev opstillet en Sørges-Cypris, for at alle de forbigaaende kunde vide, at der var Lig i Huset. Liget blev derefter salvet af de Mænd, hvis Hverv det var at berede de døde til Graven eller til Baalet. Græcinus havde bestemt, at hans Lig skulde brændes, og han havde forsynet Marius med alle nødvendige Anvisninger i Henseende til de Ceremonier, som ved den Lejlighed skulde iagttages.

Den afdøde Senator blev klædt i en glimrende Toga og hans Pande smykket med en Krans. Liget blev derpaa lagt paa en Paradeseng, der var dækket med et purpurfarvet Tæppe. Derpaa blev det bragt ind i Atriet, hvor det blev opstillet med Fødderne imod Døren. En gylden Vase med brændende Røgelse blev sat ved Siden af Baaren, og en Slave forjog med en Fjerkost Fluerne fra sin afdøde Herres utildækkede Hænder og Fødder.

I flere Dage laa Liget paa Parade, medens der blev truffet Forberedelser til Begravelsesceremonierne. Da alt var færdigt, blev en Herold sendt ud i de nærmeste Gader for med høje Udraab at indbyde de forbigaaende til at tage Del i den festlige Ceremoni. Denne Indbydelse havde til Følge, at en Hob Lediggængere strømmede til. Pomponia, der tillige med sin Ægtefælle var kommet for at se sin Fader for sidste Gang, blev meget ilde berørt, da hun mødte den store Trængsel af Tilskuere i Forhallen, ja endog i selve Atriet.

Lidt efter satte Liget sig i Bevægelse i den sædvanlige Orden. I Spidsen gik et Musikkorps. Bag efter dette gik de lejede Grædekoner, hvilke med fremhykket Sorg istemte en melankolsk Ligsang, hvori de berømmede den afdøde og beklagede Tabet af ham. Saa kom et Tog af frigivne Slaver, der bar Buster af afdøde Forfædre samt to smukt forarbejdede Hestehoveder som Symbol paa den Rejse, den afdøde nu havde begyndt. Derefter kom Ligbaaren, hvorpaa den døde hvilede, baaret af seks Frigivne. Efter Baaren fulgte den afdødes Slægt og Venner med Aulus Plantius i Spidsen.

Ligtoget bevægede sig langsomt ud gennem den Port, der førte til den appiske Vej, hen til et Sted, hvor der var oprejst et Baal, der var behængt med rige Draperier. Paa dette Baal blev Baaren sat. Før Baalet blev antændt, blev Liget overstrøet med Kryderier og vellugtende Urter. Derefter traadte Plantius frem og holdt en Ligtale. Han talte baade med Værdighed og med Varme. Han havde nemlig altid agtet og elsket sin afdøde Svigerfader meget højt, og den sidste pinlige Scene havde døden berøvet sin Bitterhed.

Derefter blev Baalet antændt. Da Liget var brændt, blev Asken bestænket med et Drikoffer af Vin og derpaa lagt i en Bronceurne tilligemed kostbare Kryderier. Saa blev Urnen lukket til og sat ind i den afdødes Marmorgravkammer.

XXVI.

I TRÆNGSEL.

Omtrent tre Aar forløb — vel nogle af de lykkeligste Aar for den kristne Kirke i Rom. I disse Aar voksede den uden at være Genstand for nærværdige Forfølgelser eller Voldshandlinger. Denne Vækst skyldtes selvfølgelig først og fremmest, at Apostelen Paulus opholdt sig to af disse Aar i Rom. Dog var de Kristne ofte fyldt af bange Anelser, for Resten mange rettænkende Hedninger med, naar de saa Kejsers Liv, der blev mere og mere tyransk og udsvævende.

Siden han havde ladet sin Moder myrde, syntes han at have afkastet al Tilbageholdenhed og givet sig alle sine Lidenskaber i Vold, og alle tænke Mennesker saa, at man kunde vente sig hvad som helst af ham.

En Dag lod han sig skille fra den elskelige Oktavia, og i hendes Sted satte han den ryggesløse Poppaa paa Tronen. Denne opmuntrede ham til alle mulige Daarskaber og Laster, og hun forstod saaledes at opøge ham imod sin ædle For-gængerinde, at Kejseren lod denne myrde. Poppaa var en Tid lang den eneste, der havde Herredømme over Kejseren, men snart maatte hun dele dette

med andre, der var lige saa fordærvede som hun selv, og Kejsers Hof blev Skuepladsen for alle Slags Udskejelser og Grusomheder.

Neros Havesyge var lige saa stor som hans Ødselhed, og han havde Yndlinge nok, der kunde give disse Laster Næring. Under falske Foregiver anklagede de de rigeste Borgere for at have taget Del i Forræderi eller Sammensværgelse. Disse Anklager havde næsten altid den anklagedes Død eller Forvisning til Følge, hvorefter Kejseren konfiskerede hans Formue. Selvfølgelig fik Angiverne deres rigelige Del. Saaledes lod han Senatoren Plautius Lateranus, der var anklaget for Deltagelse i en Sammensværgelse, henrette, og da dette var sket, tog Kejseren hans Gods og hans prægtige Hus i Besiddelse. Huset havde en herlig Beliggenhed paa en af Roms Høje, hvorfra der var en vidunderlig og uforlignelig Udsigt over Rom og dens Omegn. Dette fyrstelige Palads blev et af Kejsers Yndlingsopholdssteder.

Dog var det ikke alene saa rige Folk, Kejseren lagde sin røveriske Haand paa, undertiden tog han til Takke med mindre. En af dem, der havde tjent sin Herre tro i alle hans Udskejelser og styrtet mangen en Medborger i Fordærvelse og faaet sin rigelige Andel i Byttet, var Cornelius. Nu kom Raden til ham selv. Der var nok, som havde Lyst til at komme i Besiddelse af nogle af denne Eventyrers ved Mord og Vold erhvervede Rigdomme. Der blev fortalt Nero en veludtænkt Historie om Cornelius, og den slette Kejsers, der altid var tilgængelig for saadanne Angivelser, lod straks sin tro Tjener gribe og føre for sig.

Dette kom ogsaa Rufus for Øre, og skønt han i lange Tider ikke havde haft nogen Forbindelse med den unge Mand og havde opgivet ethvert Haab om hans Forbedring, saa skyndte han sig dog nu at opbyde al sin Indflydelse for at redde Cornelius. Denne var overrasket, da han saa den Ven, hvis gode Raad han havde traadt paa, optræde som sin Forsvarer, og i sin Fortvivlelse fattede han nyt Haab. Han vidste nemlig, at Rufus var i høj Grad æret og agtet for sin Redelighed og uplettede Liv, ja i saa høj Grad, at selv Kejsers Nero maatte vise ham en vis Agtelse og Erbødhed.

Modigt og dygtigt førte han Forsvaret for sin afdøde Vens Søn. Dog intet kunde redde den unge Page. Nero vidste nemlig, at Cornelius havde betydeligt Forraad af Guld liggende, og dette Guld havde Kejseren nok Lyst til at komme i Besiddelse af. Imidlertid stillede han sig saa højmodig an, at han skænkede Cornelius Livet, idet han lod, som om han tog Hensyn til de Grunde, som Rufus anførte. Men han dømte ham til Forvisning for bestandig og til at have forbrudt alle sine Ejen- dele, og allerede den følgende Dag maatte Cornelius forlade Rom og begive sig paa Vej til en fjern Provins, hvor han havde rig Lejlighed til at angre alle sine onde Gerninger.

Bølgerne oppe fra det ugudelige Hof og fra de rige Romeres overdaadige Selskaber naaede sjældent til Klaudias og Flavia's Hjem. Der herskede en stille, ren Lykke. Men saa indtraadte der Omstændigheder, der bredte Skygger over deres lykkelige Familieliv og viste dem, at Prøvelsens Tid nærmede sig.

Kejseren havde ladet sin Grusomhed gaa ud over mangfoldige af Roms ædle Borgere og under Foregivelse af borgerlige og politiske Forbrydelser tilegnet sig deres Formuer. Men efterhaanden blev han ked af det. Han maatte søge nye Ofre og nye Grunde. Han trængte til denne Afveksling. Han fik sine lydige Kreaturer til at opsnuse, hvem der ikke længer tilbød Roms Guder, og det varede ikke længe, før en Mængde af Roms bedste Mænd og Kvinder under falske og løgnagtige Anklager blev bragt for Kejsers ene- vældige Domstol. Særlig gik dette selvfølgelig ud over de Kristne. Tilsidst gik det saa vidt, at der snart ikke var en Forbrydelse, som de ikke blev anklaget for. Og jo mere uheld og forrykt Anklagen var, desto villigere troede man paa den.

Efterhaanden fyldtes Roms Fængsler, og snart hørte man om barbariske Mishandlinger og afskyelige Henrettelser, der fandt Sted i Fængslerne.

Skyerne over Kristi Kirke blev daglig tættre og mere truende, og Antallet paa Ofrene for Kejsers Havesyge og Ondskab voksede bestandig.

Naar Aulus Plantius' og Erastus' Familier blev skaanet, saa skyldtes det deres velbekendte Tro- skab imod Kejseren og deres lige saa velbekendte Troskab imod de romerske Guddomme. Flere Gange var Anklagen ved at naa dem, men det lykkedes ikke deres forbitrede Fjender at skade dem. Klaudia og Flavia kunde derfor til en vis Grad uhindret leve med deres Gud og tillige med alle Slags Kærlighedsgerninger tjene deres forfulgte og lidende Brødre og Søstre.

Dog havde den grusomme Kejsers Lyst til at fare ganske anderledes radikalt frem imod de Kristne, end hidtil var sket. Og han fik snart Lejlighed dertil. Om han selv har fremskaffet denne Lejlighed, derom kan Historien ikke sige noget med Vished. Men Sandsynligheden var for det.

Der udbrød nemlig en Ildløs i Rom — en Ildløs af en saadan Voldsomhed, at man endnu aldrig havde oplevet noget lignende. Den rasede fra den ene Ende af Staden til den anden, og alt blev opløst eller ødelagt af dens fortærende Flammer — prægtige Paladser, herlige Templer, dejlige Frembringelser af græsk og romersk Kunst og mangfoldige andre Ting af ubetalelig Værdi. Af Byens fjorten Kvartaler forblev kun fire helt ubeskadiget. De tre af dem var ganske lagt i Aske, og de syv frembød et Billede af den frygteligste Ødelæggelse. (Sluttet.)